

POSTANOWIENIE

28 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 28 listopada 2023 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa T. W.

przeciwko W. M.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej T. W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z 3 grudnia 2021 r., I ACa 652/20,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) przyznaje adwokatowi D. W. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Krakowie kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) zł, powiększoną o podatek od towarów i usług we właściwej stawce, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi w postępowaniu kasacyjnym.

(r.g.)

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest

sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do przytoczonych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Skarżący wniósł o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wynikającą z nieprawidłowego zastosowania przez Sąd Apelacyjny przepisów prawa materialnego oraz z oczywistego naruszenia przepisów postępowania, które miało oczywisty wpływ na treść wyroku. Z jednej strony Sąd Apelacyjny przychylił się bowiem do poglądu, zgodnie z którym biegły sądowy może ponosić osobistą odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych oraz dopuszczenie się czynu niedozwolonego wobec osób trzecich poprzez wydanie nieprawdziwej czy nierzetelnej opinii w postępowaniu sądowym, lecz z drugiej – negatywnie odniósł się do zgłoszonego przez powoda wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych sądowych zmierzającego do wykazania, że wydana przez pozwanego opinia była nierzetelna. Na skutek nieuwzględnienia przez Sąd pierwszej instancji, a także nierozpoznania wniosku na podstawie art. 380 k.p.c. przez Sąd drugiej instancji, powód został pozbawiony możliwości wykazania nierzetelności opinii wydanej przez pozwanego, a w konsekwencji dopuszczenia się przez pozwanego czynu niedozwolonego. Zdaniem powoda, kwestia rzetelności opinii wydanej przez pozwanego była pierwszorzędna i podlegała ocenie w postępowaniu o naruszenie dóbr osobistych. Powód podkreślał, że opinia wydana przez inną biegłą wskutek złożonych przez niego we właściwym postępowaniu zarzutów nie została wprowadzona do materiału dowodowego w postępowaniu o naruszenie dóbr osobistych na podstawie art. 278¹ k.p.c., a także, iż została zakwestionowana w innym postępowaniu cywilnym. Rozumienie przez Sąd Apelacyjny oceny i postrzegania rzetelności opinii biegłego sądowego i możliwości naruszenia dóbr osobistych powoda pozostaje, zdaniem skarżącego, w sprzeczności z orzecznictwem Sądu Najwyższego. Z jednej strony Sąd Apelacyjny twierdzi, że jest możliwe naruszenie dóbr osobistych na skutek wydania opinii przez biegłego, która bazuje na wiedzy specjalistycznej, a jej analiza w kontekście przedmiotu

sprawy powinna ograniczać się do oceny nieprawdziwości przytoczonych faktów, błędów logicznych wniosku, niezgodności z zasadami nauki lub wiedzy i doświadczenia zawodowego, a z drugiej, że w tym konkretnym postępowaniu nie ma potrzeby do sięgania do opinii innych biegłych sądowych w zakresie oceny czy opinia wydana przez pozwanego była rzetelna, czy nie. Zdaniem powoda doszło do naruszenia przepisów prawa materialnego (art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c.), które doprowadziło do naruszenia przepisów prawa procesowego mających istotny wpływ na wynik sprawy, a przez to brak jest możliwości wykazania nierzetelności opinii pozwanego i wywołanego nią naruszenia dóbr osobistych powoda.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. Szczególna podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga samodzielnego czyli odrębnego od podstaw kasacyjnych wskazania i wykazania naruszenia konkretnego przepisu prawa (procesowego lub materialnego), które jest oczywiste i bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania.

Zaskarżony przez powoda wyrok nie jest dotknięty tego rodzaju wadliwością, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W pierwszej kolejności trzeba dostrzec, że publiczne prawa podmiotowe, a taki charakter ma m.in. prawo do sądu, oczywiście nie są dobrami osobistymi i nawet gdyby doszło do ich naruszenia w konkretnym przypadku, to do zwalczania tego naruszenia i jego skutków nie może być wykorzystywany reżim przepisów o ochronie dóbr osobistych (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 6 maja 2010 r., II CSK 640/09). Biegły w postępowaniu cywilnym wykonuje powierzone mu zadania pod kontrolą sądu prowadzącego postępowanie, który wydał stosowne postanowienie dowodowe. Temu sądowi mają być też

zgłaszane uchybienia w pracy biegłego dostrzeżone przez stronę, a to w celu wyeliminowania ich wpływu na wynik postępowania, gdyby potwierdziły się zarzuty, że w istocie miały miejsce.

Sąd Apelacyjny – wbrew twierdzeniom powoda we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania – nie stwierdził naruszenia przepisów prawa materialnego i błędnego zastosowania art. 24 § 1 k.c. i art. 448 k.c. przez Sąd Okręgowy. Zarówno zakwestionowanie prawidłowości poglądu, zgodnie z którym nie może dojść do naruszenia dóbr osobistych na skutek sporządzenia opinii sądowej przez biegłego, jak i zasygnalizowanie istnienia poglądów o możliwości takich naruszeń w orzecznictwie, wbrew zapatrywaniom powoda, nie stanowi zaprzeczenia poglądom prawnym wyrażonym przez Sąd Okręgowy. W motywach wyroków Sądów obu instancji nie zostały przedstawione rozważania, które – w połączeniu z brakiem uwzględnienia wniosku dowodowego z opinii biegłych sądowych neurochirurga i neurologa – mogłyby przemawiać za zarzucanym przez powoda rażącym naruszeniem przepisów prawa materialnego i procesowego w niniejszej sprawie. W objaśnionym przez Sąd Apelacyjny sposobie zastosowania przepisów prawa materialnego i procesowego brak jest zarzucanej wewnętrznej sprzeczności. Sąd Najwyższy dostrzegł, że Sąd Apelacyjny przyjął za Sądem Okręgowym jedynie, iż choć niewykluczona jest generalna możliwość naruszenia przez biegłego dóbr osobistych przez sformułowania jakich użyje w sporządzonej na potrzeby postępowania sądowego opinii, to jednak w konkretnym, ocenianym w sprawie przypadku, biegły nie dopuścił się naruszenia dóbr osobistych skarżącego. Takie stwierdzenie w żaden sposób nie stoi w sprzeczności ze stanowiskiem o braku podstaw do dopuszczenia dowodu oczekiwanego przez powoda.

Niezaprzeczalnie Sąd Najwyższy przedstawiał już pogląd dotyczący nierzetelnej czy fałszywej (w ujęciu niezgodnym z rzeczywistością) opinii, zawierającej wyraźną sprzeczność z rzeczywistym stanem rzeczy i o możliwości dopuszczenia dowodu z opinii innych ekspertów, pozwalającej na ocenę merytoryczną wadliwości wykorzystanej w postępowaniu opinii (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 29 maja 2015 r., V CSK 479/14). W tym kontekście warto jednak zaznaczyć, że Sąd Apelacyjny podzielił pogląd judykatury i wyraźnie zaznaczył, iż

kwestia rzetelności opinii, choćby w ujęciu wyraźnej sprzeczności z rzeczywistym stanem rzeczy, nie może być powiązana z ujemnymi skutkami w sferze subiektywnych odczuć powoda. Powód natomiast zwracał uwagę na nieuwzględnienie przez Sąd Apelacyjny wniosku dowodowego o powołanie biegłych innych specjalności, sformułowanego na podstawie art. 380 k.p.c. i eksponował, że został pozbawiony „możliwości wykazania swych racji, w tym przede wszystkim wykazania nierzetelności opinii wydanej przez pozwanego”, przy czym nie wykazał, na czym – w odniesieniu do jego sytuacji – miałyby polegać brak możliwości wykazania nierzetelności opinii pozwanego i wywołanego nią naruszenia jego dóbr osobistych. W ocenie Sądu Najwyższego postępowanie dowodowe pozwoliło jednak Sądowi Apelacyjnemu na poczynienie ustaleń faktycznych, w wyniku których możliwe było rozstrzygnięcie sprawy w przedmiocie ochrony dóbr osobistych powoda. Nie może przy tym umknąć uwadze, że skoro Sądy obu instancji uzasadniły dlaczego w niniejszej sprawie nie uznały za konieczne skorzystanie ze zgłoszonego dowodu, to Sąd Najwyższy nie może ingerować w ich ocenę i w treść ustaleń faktycznych. Nie można bowiem zaprzeczyć, że nawet jeżeli w toku procesu nie zostały uwzględnione wszystkie wnioski dowodowe zgłaszane przez stronę, to postępowanie dowodowe przeprowadzono na podstawie dokumentów i wysłuchania stron w zakresie niezbędnym do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w odniesieniu do roszczeń zgłoszonych przez powoda. W takim wypadku twierdzenia powoda, mimo pominięcia wnioskowanego dowodu z opinii biegłych innych specjalności, mające przesądzić o oczywistości naruszenia przepisów postępowania, trzeba ocenić jako nieuzasadnione, a skargę jako niespełniającą kryterium art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. orzeczono jak w postanowieniu.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi reprezentującemu powoda z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy orzekł stosownie do § 2, § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 7 w związku z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2019 r., poz. 18).

A.W.

[ms]